

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1834. 8. Wevrat.

6ta lappa.

Taunas sinnas.

No Pehterburges. Woi lassitajs jau dsirdejis, ka uhdens leelās juhrās weenumehr pa 6 stundahm aug un tad pa 6 stundahm atkal nokriht? — Nu, kad arri wehl ne sinnaja; tē winnam to mahzijam. — Tā tas teescham lihds schai baltai deenai bes mitteschanas pahr deenu un nakti, pahr seemu un wafaru irr notizzis wiffās juhrās, kas tik nē kà muhsu Widsemmes un Kursemmes juhra zaur tik schaurahm gatwahm ar leelaku juhru fateel. Kur juhrai krasis irr augsts, tur, uhdemim augoht, wilni ar makti peesitahs un wai! tam nelaimigam kuggam, kas tad tur tuhwmâ buhtu! — Kur mallas irr semmas, tur juhra brihnum' ahtri leelus strehkus semmes pahrpluhst, un kuresch zilweks pa to laiku, kad sahk pluhst, tur juhmallâ buhtu, tam ja-muhk ween, ka ne nosihkst. — Jau no wezzeem laikeem gudri un mahziti wihri galwus daschreis lausufchees, woi ne warroht isgudroht, zaur ko gan schis juhras paisums un behgums nahkoht. Dija wihri, kas fazzija: zaur to noteekoht, ka mehnefs un faule diwreis pahr deenu juhras uhdem peewelkoht un pehz fesch stundahm atkal atlaischoht. Gan warr buht taifniba, ko fazzija, bet wehl ihsten' neweens gruntigi irr ismeklejis, woi teescham faule un mehnefs tik dauds uhdem no juhra iswelkoht, jeb woi juhras uhdens pa teem brihscheem ne zaur kahdahm zittahm leetahm augoht un nokrihtoht? — Labbi un derrigi gan buhtu, kad to leetu wehl gruntigaki ismekletu un scho Deewa brihnumu wehl wairak apdohmatu. Tadeht tee gudri un mahziti fungi Pehterburgâ, kurkeem pats augsti zeenigs Keisers irr uswehlejis, lai no wiffas firds jel us labbahm un derrigahm gudribahm un sinahm dohdahs, jau preeksch diweem gaddeem nospreede, 200 dukatus tam zilwefam par gohda maksu doht, kam isdohtohts, ar gudreem raksteem woi kreewiski, woi mahziski, woi spranziski skaidri parahdiht, zaur ko tad ihsten juhras paisums un

behgums zekotees. Wezzam gaddam iseijohr, schee fungi atkal kohpâ bija, un kat wehl lihds tam laikam neweens tahdu grahmatu bija rakstijis, tad apnehmahs jauna 200 dukatus tam zilwekam sohliht, kas lihds 1 mai August 1836tâ gaddâ winneem to wisslabbaku un wissfkaidraku grahmatu pahr scho leetu buhs suhtijis. Ar wehl leelu selta gabbalu, kas 50 dukatus wehrte, tam pascham zilwekam dohschoh.

No Ahkenes pilssehtas, Wahzsemê. Tur tuhwmâ, pee Warden berges zeema, laudis jau fenn laikôs rakdami semmes eekschâ atradde afmimo ohgles. Jau israkte warren' leelu pulku; bet jo dsikaki kahpe, jo wairak wehl warreja isdabbuht. Jo ar scho ohglu israkschanu drihs tâpatt noteek, fâ dselses, warra un sudraba israkschanu. Kad semmes eekschâ tikkai pa gangeem rohk un teem widdû daschâs weerâs leek stahweht leelus gabbalus par atspâ deem, tad jo deenas jo wairak zilweku warr ee-eet eekschâ un tur strahdabs bes wissahm bailehm, ka semme winneem wiesû warroht sakrist. — 13tâ Jau war wairak fâ 70 strahdneeki bija eekahpuschi weenâ tahdâ gangê, tur pehs eeradduma ohgles rakt. Ahrà leela wehtra plohsijahs tâ, ka ta uppe, kas tur naw tahk, us reis breefmigi sahze pluhst, to dambi, kas starpâ, isplehse un ar leelu straumi eegahsahs ganges eekschâ. Ak! taru leelu nelaimi! Tikfai 11 w scheem wihreem tuhlihn isglahbahs. Tee zitti, Deewam shehl, palikke eekschâ un irr laikam wissi noslihkufchi. Jo kautgan leels pulks kauschu ahtrumâ afkrehje, winnus glahbt, un teefas deenâs un naktis likke strahdabt, jaunu dambi taihst, uhdeni no bedres ismelt un jaunus ganges israkt, tatschu pehs ischetrabm deenahm wehl ne weenu ne bija panahkufchi. Pawissam irr 63 wihri, fo wehl mekle, un no scheem irr 34, kam seewas un behrni. — Ak! un kahda bailigo leeta irr, pehs winneem rakt! Strahdneekem drihs jauna nelaima buhtu usnahkufsi: fritte winneem wiss ohglu greests wiesû, tik ka winnus ne nositte.

No Londones. Jau zittkacht to preezigu sinnu effam dewuschî (— stattees Latw. f. drauga pirmâ gaddâ, 7tâ loppâ —), ka Entenderis un Spranzis kreistigâ schehlastibâ irr fabeedrojuschees, zif spehdami neweenam zilwekam wairs ir kaut wakkas, tohs melnus zilwekus woi pirkt woi pahrdohr, un fattu fuggi fur wehrgus atrastu eekschâ, nofert bes apscheloschanas. Tatschu eekschâ Amerikas tannis fallâs, kas Spaneram peederr, wehl arween daschi kohpmanni irr, kas us tahdu negantu kuptschoschannu dohdahs; jo taggad ar to wehl wairak naw das warr nopelnihst, ne fâ wezzôs laikôs. Bet weens no teem Entenderu fuggu-kapteineem, kas tur ar saweem fuggeem us wakti stahw, Bolton ar wahr

du, irr tahds drohfschs wihrs un winneem tif zeeti us naggeem rauga, fa tam eefsch 9 mehnescheem isdewahs, trihs wehrgu fuggus ar 1010 melneem zilwekeem winneem nokert un zittus woi usdsiht feklâ, woi fadedsinacht. Par to tee besdeewigi laudis tanni semmê winnu arri gauschi eenihst un jau 1000 dahlderus irr isfohlijuschî tam zilwekam maksacht, kas winnam gallu taifshs. Bet to sinadams, winsch gudri fargahs, pa wakkaru un nakti pee mallas buht, tif pa deenu drufzin eet turp un arri tad ne bes schaujameem rihkeem. Zif neganti winni irr, fa arri apnehmahs, kad tifween warroht, wiffus Calenderu waktis-fuggus lifte isdelbeht.

No Rentes pilssehtas, Calenderu semmê. Weens bekkeris, Gilmans ar wahrdu, tur jau preefsch pahri gaddeem uhtrupê rakstamu galdu bija pirzees: tahdu paschu, pee kahdeem tee leeli kohpmanni sawâs kantorês fehsh rakstidami. — Lassitajs laikam prassa: "kam tad nu bekkeram tahds rakstams galds wajjaga?" — Woi tu dohma, fa tam ne mas naw ja-raksta? Ak, branga leeta gan irr, kad arri ammatneeki proht rakstih, kad paschi sawus rehkenus mahf israkstih un grahmata eelift, zif naudas eenehmuschî un zil isdewuschî! Tad zitti winnus arri jo masaki warr peekrahpt. Nu raug', muhsu bekkeris arri ne bija mulkis: pratte gan lassih un rakstih, un kautschu winsch lihds tam laikam arween pee prosta galda bija rakstijis, tatschu to deenu us uhtrupes buhdamam winnam tas smuks galds patiffe, un winnam laimejahs, to par itt lehtu naudu dabuhht. Liffe nest mahjâs un preezajahs, fa galdam arri leels iswelfamajs ar atplehgu bija appakschâ, fur winsch wiffus rehkenus un paschu sawu naudu brangi warreja glabbacht. Wiffu to garru laifu winsch nu gan ifdeen bija sehdis ais sawa galda, usrakstidams, kas tif bija wajjadfigs, un iswelfamâ woi papihrus un naudas eelidams, woi no turrenes isuemdams, bet tatschu sawu galdu wiffzaur wehl ne pasinne. Gaddijahs ne fenn, fa iswelfamâ winnam kas bija jamelle, un mesledams winsch tur paschâ dibbenâ zittu, masaku iswelfamu usgahje, fo winsch wehl nekad ne bija taifijis wakâ. Tur eefschâ, ak tawu laimi! winsch atradde brihnum' leelu pulku naudas-papihru, kas pawiffam wairak fâ 40 tuhtstohsch sudraba rublus bija wehrtê. — Un fo nu darrija ar to atrastu mantu? — Ne duffeja, kamehr tohs fungus bija dabujis sinacht, kurreem ta nauda ihsten' peederreja, gahje winnus usmekleht un teem to dewe rohkâ, tikkai dohmadams us Jesus wahrdeem, kas salka: "Wiffnotat, fo juhs gribbat, fa teem zilwekeem buhs jums darriht, râpatt darrajt arri juhs winneem." (Matt. 7, 12. Lufk. 6, 31.)

No Schwizzeru semmes. Daschi turrigi laudis famos nomirruschus draugus un raddus labpracht ne leef eerakt semmè, bet us kapsehtas leef usbuhweht sawadus kambarus, furxeem dsilki pagrabbi appafschâ, un tur tee winnus eefsch sahrkeem paglabba. Ne fenn gaddijahs, ka Schwizzeru semmè Luhrgawas walfsti us tahdu wihsi wihrs tikke glabbahts tahdâ kapsehtas pagrabba. Pehz desmit deenahm atkal ohters wihrs turpatt bija ja-paglabba. Kad nu nesseji ar scho sahrku bija atnahkufchi pee pagrabba un durris tikke atstehgtas, tad wiffi laudis gauschi istrubfahs, redsedami, ka tam sahrkani, kas jau tur appafschâ bija, wahks bija wakkâ un pats wihrs itt fâ stabs us treppes stahweja. Sedrohshinajufchees winni tam gahje flacht, bet dsihwibas ne kahdas wairs pee winna ne atradde. Nabbadsinsch to deenu, kad winnu tè eenesse, ihsten' wehl naw bijis nomirris, bet tiffai pamirris. Pehz bija usmohdees no zeeta gihbla, no sahrka isgahjis un pa treppi uskaphis lihds durrim; bet kad nu tahs tif neganti zeetas bija, un tahuma deht neweens zilweks winna faufschann un brehkschannu ne warreja dsirdeht, tad winnam bija ja-nomirrt baddu. Pee winna freifas rohkas wehl warreja raudsicht, zif stipri winsch no badda sawâs paschâs meefâs bija eefohdis. — Luf! tè no jauna warr mahzitees, fâ lohri buhs fargatees, ka zilwekus agrafi ne glabba, pirms smalka jau rahda, ka teescham irr nomirruschi. Mufsu semmes likkumi tadeht arri pawehl, lai trihs pilnas deenas gaida, pirms zilweku paglabba.

Sinna, zif naudas 6. Wewrar-mehn. deenâ 1834 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehm.

Makfaja:		Subr. nauda. Rb. S.	Par	Makfaja:	Subr. nauda. Rb. S.
Par					
1 puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1	50	1 pohdu (20 mahrzineem) wafku	5	90
— meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1	—	— tabaka	—	—
— fweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1	80	— sweesta	2	10
— ausu	—	65	— dselles	—	65
— firnu	1	30	— linnu, frohna	2	50
— rupju rudsu = miltu	1	40	— brakka	2	30
— bihdeletu rudsu = miltu	1	60	— kannepu	1	—
— bihdeletu fweeschu = miltu	2	20	— sehkihtu appinu	2	25
— meeschu = putrainu	1	50	— neschkihtu jeb prezzes appinu	1	80
— eefala	1	10	— muzzu filku, eglu muzzâ	6	25
— linnu = sehklas	2	25	— lasdu muzzâ	6	50
— kannepu = sehklas	1	10	— smalkas fahls	4	—
1 wesumu feena, 30 pohdus smaggu	2	25	— rupjas baltas fahls	4	25
barrotu wehrschu galku, pa pohdu	1	—	— wahiti brandwihna, puffedegga	9	50
			— diwdegga	12	—

Weenu fubraba rubli warreja dabbuht par 361 kapeikeem warra naudas.

Brihw drikkcht. No jahrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. C. E. Napierfky.